

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid
Directie-generaal Personen met een handicap

Ik word 18 jaar en heb een handicap

Kies ik voor de zorgtoeslag of voor een tegemoetkoming?
Welke stappen moet ik ondernemen?

VLAANDEREN EN BRUSSEL

Deze brochure is een publicatie van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid,
Directie-generaal Personen met een Handicap

Datum: april 2022, eerste druk
Prijs: gratis

Verantwoordelijke uitgever

Yves De Smedt, directeur-generaal a.i.

FOD Sociale Zekerheid
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 150
Brussel 1000

Print D 2022/10.770/07
Electro D 2022/10.770/08

Ik word 18 jaar en heb een handicap

Kies ik voor de zorgtoeslag of voor een tegemoetkoming? Welke stappen moet ik ondernemen?

Word jij binnenkort 18 jaar? Dan kan er veel veranderen. Niet alleen voor jezelf, maar ook voor je ouders.

Als jouw ouders nu een zorgtoeslag krijgen omdat jij een specifieke behoefte hebt aan ondersteuning, dan kan het zijn dat het voordeliger is om over te stappen naar de regeling die geldt voor de volwassenen, nl. de 'inkomensvervangende tegemoetkoming' en/of 'integratietegemoetkoming'. De leeftijd hiervoor is immers verlaagd van 21 jaar naar 18 jaar. Dat betekent dat het voor jongeren tussen 18 en 21 jaar kiezen wordt.

In deze folder leggen wij je uit hoe wij jou bij deze keuze kunnen helpen en wat het verschil is, zodat jij en je ouders met kennis van zaken en gericht de overstap kunnen aanvragen.

Hoe helpen we jou bij de keuze?

Eerst duidelijk stellen: jij beslist en je kunt steeds op je beslissing terugkomen. Wij ondersteunen jou en helpen jou met het geven van informatie.

- Als je ouders genieten van een zorgtoeslag: alle stappen van 1 t.e.m. 6 zijn van toepassing
- Als je ouders geen zorgtoeslag genieten: vanaf stap 3 t.e.m. 6 is van toepassing

STAP	De procedure	Hoe we je kunnen helpen?
1	Voor je 18e verjaardag starten wij het onderzoek automatisch op. Je krijgt van ons een brief met een uitnodiging om je aanvraag voor een inkomensvervangende tegemoetkoming' en/of 'integratie tegemoetkoming te starten.	Als je de brief ontvangen hebt, kun je bellen naar of langskomen bij onze dienst voor advies. De maatschappelijk assistent geeft je de nodige informatie.
2	Je beslist om al dan niet de aanvraag te starten	Wij kunnen je helpen bij het invullen van je aanvraag.
3	Indien je de aanvraag wilt doen, vul je het aanvraagformulier in: <ul style="list-style-type: none">- online of- met hulp van onze dienst (zie p. 14) of- Je kunt terecht bij jouw mutualiteit, het OCMW of de gemeente.	Wij kunnen je helpen bij het invullen van je aanvraag.
4	Als we jouw aanvraag ontvangen hebben, starten wij het onderzoek en evalueren jouw handicap en je verdienvermogen. Dat resulteert in een aantal punten. Je ontvangt een brief met het aantal toegekende punten en de beslissing over je verdienvermogen.	Je kunt naar onze dienst bellen of komen voor informatie over de toegekende punten.

STAP	De procedure	Hoe we je kunnen helpen?
5	<p>Onze diensten berekenen automatisch wat de inkomensvervangende tegemoetkoming' en/of 'integratietegemoetkoming' voor jou zal zijn.</p> <p>Het resultaat van deze berekening kan zijn dat de inkomensvervangende tegemoetkoming' en/of 'integratie tegemoetkoming voordeliger is voor jou of juist niet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien voordeliger voor jou, stellen we jou daarvan in kennis, nemen wij contact met jouw uitbetaler 'Groepakket' en zorgen voor een correcte betaling. Stap 6 geldt niet voor jou. • Indien niet voordeliger voor jou, nemen we contact met jou. Dan vragen we je om te verzaken aan de tegemoetkoming. 	<p>Je kunt bellen naar of langskomen bij onze dienst om informatie over de berekening.</p> <p>We regelen de betaling van je tegemoetkoming rechtstreeks met de uitbetaler van je zorgtoeslag; je hoeft hier dus zelf niet in tussen te komen.</p> <p>Wij kunnen je ondersteunen bij de verzaking.</p>
6	<p>Jij beslist of je overstapt of niet overstapt naar de 'inkomensvervangende tegemoetkoming' en/of 'integratietegemoetkoming'.</p> <p>Als je niet overstapt, verzaak je aan het recht op een tegemoetkoming.</p>	<p>Wij kunnen je ondersteunen bij de verzaking.</p>

Wat is het verschil tussen de zorgtoeslag voor kinderen en de inkomensvervangende en integratietegemoetkoming voor volwassenen?

Het verschil lees je in onderstaand schema:

	Kinderen & jongeren	Volwassenen	
	Zorgtoeslag	Inkomensvervangende tegemoetkoming	Integratie tegemoetkoming
Voor wie (leeftijd)?	Kinderen en jongeren tot 21 jaar.	Vanaf 18 jaar tot 65 jaar (pensioen) en eventueel nadien.	Vanaf 18 jaar tot 65 jaar (pensioen) en eventueel nadien.
Wie ontvangt het geld?	Jouw ouders	Jijzelf	Jijzelf
Waarom ontvang ik dat geld?	Je hebt bijzondere zorg nodig op drie terreinen (zie verder hieronder) en je ouders leveren daarom extra inspanningen.	Jij verdient omwille van je handicap, nu of in de toekomst, niets of veel minder dan anderen op de arbeidsmarkt.	Je ondervindt omwille van je handicap problemen om je plan te trekken bij verschillende taken in het dagelijks leven en hebt hierbij hulp nodig.

Kinderen & jongeren	Volwassenen	
Zorgtoeslag	Inkomensvervangende tegemoetkoming	Integratie tegemoetkoming

<p>Hoe gebeurt de beoordeling?</p>	<p>Een erkenning aan de hand van 3 pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Medische ongeschiktheid 2. Moeilijkheden op het gebied van integratie op school en in het sociale leven, communicatie, mobiliteit en lichaamsverzorging (volgens je leeftijd) 3. Inspanningen van je ouders op basis van therapie (bijv. inname medicatie, verplaatsingen voor revalidatie, aanpassingen leefmilieu); deze pijler telt dubbel. 	<p>We gaan na wat de impact van je ziekte/handicap is op je mogelijkheden om voldoende te verdienen. Je komt in aanmerking als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je geen inkomen kunt verwerven <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • je inkomen sterk verminderd is <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • je belangrijke aanpassingen nodig hebt om te kunnen gaan werken <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • je alleen kunt werken in een beschermd milieu 	<p>Men gaat na wat de impact van je ziekte/handicap is op je mogelijkheden om zelfstandig te leven. Meer bepaald kijkt men naar de problemen die je ondervindt of de hulp die je nodig hebt bij verplaatsing, voeding, persoonlijke hygiëne, onderhoud woning. Daarnaast beoordeelt men ook of je nood hebt aan toezicht en hoe het gaat met je mogelijkheden tot communicatie en sociale contacten.</p>
---	---	---	--

Kinderen & jongeren	Volwassenen	
Zorgtoeslag	Inkomensvervangende tegemoetkoming	Integratie tegemoetkoming

Welk bedrag ontvang ik?	<p>Iedereen ontvangt hetzelfde bedrag afhankelijk van de categorie waartoe je behoort.</p> <p>Het gezinsinkomen en de gezinssamenstelling spelen geen rol.</p>	<p>Het bedrag is voor iedereen anders en is afhankelijk van het (gezins)inkomen en de gezinssamenstelling.</p>	<p>Het bedrag is voor iedereen anders en is afhankelijk van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het inkomen <p>en</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gezinssamenstelling <p>en</p> <ul style="list-style-type: none"> • de categorie waarin je ingeschaald wordt.
Wordt de evaluatie herzien in de tijd?	<p>Dat kan en dat is afhankelijk van de evolutie van de ziekte/handicap en de leeftijd.</p>	<p>Dat kan en dat is afhankelijk van de evolutie van de ziekte/handicap.</p>	<p>Dat kan en dat is afhankelijk van de evolutie van de ziekte/handicap.</p>

Kinderen & jongeren	Volwassenen	
Zorgtoeslag	Inkomensvervangende tegemoetkoming	Integratie tegemoetkoming

<p>Hoe gebeurt het onderzoek?</p>	<p>Ofwel word je opgeroepen samen met je ouders voor een (video) consultatie.</p> <p>Maar als er voldoende gegevens over jou voorhanden zijn, is er geen consultatie nodig.</p>	<p>Je wordt opgeroepen voor een consultatie, waar je alleen naartoe mag komen maar je mag je ook laten begeleiden door je ouders of een andere vertrouwenspersoon. Het kan zijn dat we je vragen om bijkomende informatie mee te brengen.</p> <p>Maar het kan zijn dat als we voldoende gegevens over jou hebben ontvangen, dit voldoende is om je dossier af te handelen zonder consultatie.</p>	<p>Je wordt opgeroepen voor een consultatie, waar je alleen naartoe mag komen maar je mag je ook laten begeleiden door je ouders of een andere vertrouwenspersoon. Het kan zijn dat we je vragen om bijkomende informatie mee te brengen.</p> <p>Maar het kan zijn dat als we voldoende gegevens over jou hebben ontvangen, dit voldoende is om je dossier af te handelen zonder consultatie.</p>
--	---	---	---

Dus: als je tussen **18 en 21 jaar bent**, kan het zijn dat het voordeliger is om over te stappen naar het volwassenenstelsel van inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming. Het kan ook zijn dat het niet voordeliger is; in dat geval blijf je bij het stelsel van zorgtoeslag tot de leeftijd van 21 jaar. Als je 20 jaar wordt, starten wij automatisch je dossier voor het volwassenenstelsel op.

Wanneer stap ik wel over en wanneer beter niet?

Elke jongere is anders. Daarom is het ook niet mogelijk om via deze folder een antwoord te geven op de vraag of je best overstapt of niet. Neem daarom contact met onze maatschappelijk assistent van je regio als je twijfelt.

We verduidelijken aan de hand van volgende voorbeelden. Belangrijk om te weten is dat je tussen je 18 en 21 jaar op gelijk welk moment kunt overstappen van de zorgtoeslag naar de inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming (volwassenenstelsel).

VOORBEELD 1

François wordt straks 18 jaar en lijdt sinds zijn geboorte aan trisomie. Hij heeft een zware mentale achterstand en heeft geen mogelijkheden om te werken, zelfs niet met aanpassingen zoals bijvoorbeeld in een maatwerkbedrijf. Met zekerheid zal hij recht hebben op een inkomensvervangende tegemoetkoming. Hij zal ook een integratie tegemoetkoming kunnen krijgen omdat hij niet zelfstandig kan leven en zichzelf onvoldoende uit de slag kan trekken in het dagelijks leven

CONCLUSIE : François stapt best over naar de inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming (voor volwassenen).

WAAROM: De bedragen voor een volwassen persoon met een handicap die recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming en die zonder inkomen is, zijn hoger dan de zorgtoeslag.

VOORBEELD 2

Cindy kreeg als klein meisje de diagnose van diabetes of suikerziekte. Vooral toen zij heel jong was, was dit een enorme aanpassing voor zowel haarzelf als haar ouders. Ondertussen is zij 18 jaar, laatstejaars humaniora en van plan om volgend jaar te starten met een opleiding tot kinesiste aan de universiteit. Ze is van plan om op kot te gaan, iets waar ze naar uitkijkt en niet veel schrik voor heeft omdat ze de opvolging van haar diabetes zeer goed onder de knie heeft.

CONCLUSIE: Cindy stapt beter NIET over naar de inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming (voor volwassenen).

WAAROM: Haar diabetes zal Cindy niet verhinderen om te studeren en daarna werk te vinden. Bovendien kan zij goed haar plan trekken in het dagelijkse leven. Het recht op de zorgtoeslag blijft lopen tot 21 jaar, zij kan dus beter in dit stelsel blijven.

VOORBEELD 3

Marijke gaat naar school in het bijzonder secundair onderwijs (BUSO) en volgt daar het laatste jaar in opleidingsvorm OV3, richting logistiek en onderhoud. Deze opleidingsvorm oriënteert naar een tewerkstelling op de normale arbeidsmarkt. Marijke deed al een stage in een grootkeuken en dat viel heel goed mee. Zij heeft ook al contact met de VDAB en GTB die haar na het behalen van haar diploma zullen ondersteunen in haar zoektocht naar werk. Marijke is ook redelijk zelfredzaam, zij rijdt rond met een scooter en rijdt ermee naar haar vrienden, kan een maaltijd bereiden, en helpt thuis mee in het huishouden. Enkel wat betreft haar financiën en administratie heeft zij wat ondersteuning nodig.

CONCLUSIE: Marijke stapt beter NIET over naar de inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming (voor volwassenen).

WAAROM: Aangezien Marijke zich goed uit de slag kan trekken en kans op werk heeft, heeft ze minder voordelen bij het volwassenenstelsel. Daarom blijft ze best haar zorgtoeslag behouden. Als zich in de nabije toekomst iets zou voordoen waaruit blijkt dat Marijke toch niet aan werk geraakt, kan zij altijd op een later tijdstip nog een aanvraag doen in het volwassenenstelsel.

Om te weten welk stelsel voor jou het meest voordelig is, kun je terecht op de zitdagen van de maatschappelijk assistenten van Directie generaal Personen met een handicap of bij jouw contactpersoon bij de mutualiteit, of het OCMW/gemeente.

Hoe vraag ik de inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming aan?

Als je 17 jaar bent en jouw ouders ontvangen een zorgtoeslag voor jou, dan wordt jouw dossier door ons in aanvraag gezet, d.w.z. **jij krijgt automatisch een uitnodigingsbrief om de aanvraag (intake) in te dienen**. Als je hierop wenst in te gaan, kun je de aanvraag zelf invullen via de website <https://handicap.belgium.be> via jouw elektronische identiteitskaart (e-ID) en pincode of via itsme of met de hulp van een maatschappelijk assistent (zie hieronder).

Als je 17 jaar bent en jouw ouders ontvangen geen zorgtoeslag, kan het zijn dat je toch in aanmerking komt voor het volwassenenstelsel. Je kunt een aanvraag doen via <https://handicap.belgium.be> met of zonder hulp van een maatschappelijk assistent (zie hieronder). **We raden je aan dat te doen ten laatste 6 maanden voor je 18e verjaardag.**

Nadat jij de aanvraag deed, vragen wij vervolgens informatie op bij jouw huisarts, maar het kan zijn dat jouw huisarts belangrijke info zoals schoolverslagen *CLB-verslagen*, info van *GTB/VDAB*,... niet in zijn bezit heeft. Voor deze moet je dan zelf voor zorgen en ons opsturen.

Bij wie kan ik terecht voor informatie?

Je kunt ons op diverse manieren bereiken:

- zitdagen van de maatschappelijk assistenten: data en uren voor jouw regio vind je <https://handicap.belgium.be>; kijk onder nieuws OF **ga naar 'Contact'**
- telefonisch: 0800/98 799 (elke werkdag van 8u30 tot 12u30, behalve op woensdag)
- via mail: gebruik het contactformulier op <https://handicap.belgium.be> > **ga naar 'Contact'**

Je kunt ook terecht bij jouw mutualiteit, het OCMW of de gemeente.

Directie-generaal Personen met een handicap 2021 in één oogopslag

597.253

personen hebben een *erkenning van hun handicap* bij onze DG

217.299

personen krijgen maandelijks een *IVT of IT*, een *stijging met 3%* tegenover 2020

59.973

Er werden *59.973 paarkeerkaarten* afgeleverd

€
1,91
miljard

De DG betaalde *1,91 miljard* uit aan tegemoetkomingen

472.492

Er zijn *472.492 paarkeerkaarten* voor personen met een handicap in omloop

121.066
dossiers
afgewerkt

Er werden *121.066 dossiers* afgewerkt (IVT/IT)

4,7 maanden

De gemiddelde behandelingstermijn, van het indienen van de aanvraag tot de beslissing, bedroeg *4,7 maanden*

